

Groene en gezonde Maatlat

Gemeente Hardenberg

Landelijk beleid

In Nederland krijgen we steeds vaker te maken met zware buien, langdurige droogte en extreme hitte. Om ons tegen de gevolgen daarvan te beschermen, is het nodig dat we onze omgeving aanpassen. Dat betekent ook dat we anders moeten gaan bouwen. De Landelijke maatlat klimaatadaptieve groene gebouwde omgeving maakt duidelijk hoe klimaatadaptief bouwen en inrichten eruitziet. De Landelijke maatlat 'Klimaatadaptieve Groene Omgeving' is op 23 maart 2023 aan de Tweede Kamer aangeboden, met als aanleiding:

- Klimaatadaptatie en groen worden nog onvoldoende meegenomen bij nieuwe planontwikkelingen
- Klimaatverandering gaat sneller dan voortijds voorspeld
- Klimaatadaptatie en groene maatregelen moeten standaard worden bij nieuwe bouwontwikkelingen.
- Een minder vrijblijvende aanpak.

De Landelijke maatlat definieert eenduidig voor nieuwbouw (dus (nog) niet de bestaande bouw!) wat we onder klimaatadaptief bouwen en inrichten verstaan. De maatlat geeft voor medeoverheden, vastgoedeigenaren en de bouwsector; kwalitatieve doelen, kwantitatieve prestatie-eisen en richtlijnen voor de thema's overstromingen, wateroverlast, droogte, hitte, biodiversiteit en bodemdaling. Door eenduidigheid en transparantie ontstaat er een landelijk gelijk speelveld.

De Landelijke maatlat is momenteel nog niet wettelijk verplicht.

Landelijk beleid

Visie

Het is 2050. Landstad Hardenberg heeft zijn streekfunctie verder uitgebouwd. Succesfactoren zijn een aantrekkelijk platteland, een welvarende toeristische sector en de aanwezigheid van veel voorzieningen. De bevolking is gegroeid naar meer dan 65.000 inwoners. Stedelijke en nieuwe functies zijn met elkaar verweven in het buitengebied, met voldoende aandacht voor de kwaliteit van de leefomgeving. Voldoende beschikbare ruimte is daarbij een groot voordeel. Er is een goede balans ontstaan tussen de kwaliteit van leven, duurzame investeringen en de aanpassingen aan het veranderde klimaat.

Hardenberg is een gemeente waar het comfortabel is om in te wonen. De overheden en bedrijven zijn trots op wat ze hebben bereikt. De bewoners wonen in gezellige dorpen en steden, met ruim opgezette wijken en een levendig centrum met een aantrekkelijk, groen straatbeeld. De dorpen steden zijn geschikt voor jong en oud, met voldoende woningen en voorzieningen, zoals zorgvoorzieningen, maar ook sportvoorzieningen en winkels. Het woningaanbod is gedifferentieerd en de verschillende typen woningen zijn goed verdeeld over de woonwijken. Het bos, de natuurgebieden en het water zijn altijd dichtbij en maken dat het prettig wonen is in de gemeente.

Hardenberg heeft in 2050 nog steeds een sterke agrarische sector, er is ruimte om te ondernemen en er zijn duurzame, innovatieve bedrijven gevestigd. Deze sector vormt de drijvende kracht achter duurzame energieopwekking. In de dorp en steden zijn op de nieuwe woningen zonnepanelen gerealiseerd. Daarnaast bieden we ruimte aan andere innovatieve duurzame energiesystemen.

De openbare ruimte is opnieuw ingericht, overvloedige en onnodige verharding is verwijderd, met als resultaat een aantrekkelijke groene leefomgeving dat beter bestand is tegen te veel en te weinig water. Het oppervlaktewater is schoon, heeft een aantrekkende werking en heeft voldoende ruimte voor plant en dier. Het schone en gezonde water zorgt ervoor dat onze inwoners met plezier kunnen leven aan het water. Er is voldoende drinkwater op elk moment, voor iedereen. Ook op particulier terrein is er duidelijk wat veranderd. Tuinen zijn minder verhard, daken zijn vergroend en er zijn op veel plaatsen voorzieningen om overvloedige neerslag zichtbaar te verwerken. De woonomgeving is zo ingericht dat het inwoners stimuleert om hun gezondheid te verbeteren. Kwetsbare groepen, zoals ouderen en jonge kinderen, zijn zich bewust van de risico's van hitte en hebben de mogelijkheid om een verkoelende plek op te zoeken. Daarnaast is er minder schade aan bedrijfspanden door extreme neerslag. De bedrijventerreinen zijn aantrekkelijk voor ondernemers om zich te vestigen, omdat ze toekomstbestendig zijn. In het buitengebied hebben de betrokken partijen, samen de klimaatbestendigheid van de verschillende functies in het gebied versterkt. De bebouwde als onbebouwde gebieden van de gemeente Hardenberg, kunnen een te veel en een tekort aan water goed opvangen, waarbij eenieder alert is op het handelen bij calamiteiten door weersextremen en alert op de kansen voor initiatieven om de leefbaarheid van Hardenberg te versterken.

Overkoepelende doelen

Om invulling te geven aan de beschreven Visie hanteren wij de volgende doelen:

- In 2050 is de gemeente Hardenberg een gemeente waarin het gezond en prettig wonen en werken is. Dit doen wij door onze fysieke omgeving klimaatbestendig in te richten.
- Inwoners en bedrijven zijn zich bewust van de veranderende omstandigheden en hebben handelingsperspectief om zelf en/of samen met de gemeente een bijdrage te leveren aan een klimaatbestendige en een meer biodiverse gemeente.
- Wij streven naar een toekomstbestendiger buitengebied voor landbouw, natuur recreatie en wonen, door de kansen en kwetsbaarheden van klimaatverandering te agenderen bij relevante (gebieds)processen in het landelijke gebied.
- De vitale functies van de gemeente willen we beter beschermen tegen toenemende hitte, wateroverlast, droogte en overstromingen. Wij willen zorgen voor meer bewustwording van de risico's bij belangrijke eigenaren van vitale functies.
- We hebben de staat van de biodiversiteit, zowel leefgebieden als belangrijke soorten, in onze gemeente in beeld en weten hoe we moeten handelen om deze te behouden en te versterken.
- Wij anticiperen op klimaatverandering bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Als we nu iets ontwikkelen, wentelen we problemen uit het gebied niet af naar andere gebieden en houden we rekening met weersextremen van de toekomst. In 2027 zijn klimaatadaptatie en ecosysteem- en biodiversiteitswaarden integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid.

Referenties

Programma Water, Klimaat & Biodiversiteit Hardenberg
Regionale Adaptatie Strategie (RAS) Noordelijke Vechtstromen (SNV)

Eindbeeld gezonde leefomgeving

Binnen het eindbeeld gezonde leefomgeving:

- stimuleert onze omgeving om te bewegen, ontmoeten, spelen, samenwerken, gezond eten en sporten.
- Is de omgeving zodanig ingericht dat er voldoende groene locaties bereikbaar zijn voor iedereen om te recreëren;
- Is deze schoon, gezond, herkenbaar en veilig ingericht, waarbij het toegankelijk is voor alle gebruikers¹
- worden onveilige situaties voorkomen en zorgt het ervoor dat mensen zich welkom voelen en minder snel zelf rommel maken
- draagt bebouwd gebied in grote mate bij aan een gezonde leefomgeving voor mensen, dieren en planten.
- Is zorg, ondersteuning en gezond voedsel toegankelijk voor iedereen
- zijn essentiële winkels en voorzieningen bereikbaar en toegankelijk voor iedereen.
- Weten alle inwoners de toegang tot informatie en hulp bij dit onderwerp makkelijk te vinden
- Groeien alle kinderen op in een rookvrije omgeving
- Heeft onze bebouwde omgeving groot aandeel kwalitatief hoogwaardig groen, zoals parken en plantsoenen op open plekken en geveltuintjes en bomenrijen in de straat¹

Gezonde leefomgeving

Doel	Onze leefomgeving wordt als prettig ervaren en nodigt uit tot bewegen en ontmoeten, zodat het de gezondheid van inwoners bevordert.
Normen	Er bestaan nog geen normen specifiek voor een gezonde leefomgeving.
Richtlijnen	Kleinschalige sportfaciliteiten, groene speelplekken, parken en/of ontmoetingsplekken zijn op loopafstand (binnen 300 meter met een minimale omvang van minimaal 200 m²) aanwezig, zonder belemmeringen te bereiken en openbaar toegankelijk Grootschalige sportfaciliteiten, groene speelplekken, parken en/of ontmoetingsplekken zijn op fietsafstand (binnen 1.000 meter, met een minimale omvang van 5.000 m²) aanwezig, zonder belemmeringen bereikbaar en openbaar toegankelijk Parken, sport- en speelfaciliteiten en ontmoetingsplekken zijn aantrekkelijk, gevarieerd, duurzaam, groen en worden ingericht voor bewoners van alle leeftijden. Met aantrekkelijk wordt bedoeld: plekken die bijdragen aan het verminderen van de kans op eenzaamheid en stres gerelateerde klachten en bijdragen aan de fysieke fitheid, sociale cohesie en kwaliteit van leven¹. Elke ontwikkeling zorgt voor een goede verblijfskwaliteit buiten, bijvoorbeeld via goede fietsontsluitingen en de aanleg van koele routes (zie ook thema hitte). Groenlocaties worden enkel doorsneden door wandel of fietspaden en hebben een recreatieve functie. Binnen elke ruimtelijke ontwikkeling zorgen wij voor een goede milieukwaliteit waarbij de normen voor geluid, stank en fijnstof binnen de geldende regels valt. OV-haltes zijn duurzaam afgewerkt en weerbestendig ingericht en voor iedereen toegankelijk en bereikbaar binnen 400 meter van de eigen woning Essentiele voorzieningen, als de supermarkt, gezondheidscentra, maar ook de toegang tot informatie en hulp, zijn bereikbaar te voet of met de fiets. Woonomgevingen worden veilig ingericht, met voldoende aandacht voor voldoende straatverlichting, bewegwijzering en veilige routes, afgeschermd van gemotoriseerd verkeer.

Gezonde leefomgeving

Richtlijnen

De omgeving rondom scholen wordt rookvrij ingericht¹.

De openbare ruimte is beweegvriendelijk ingericht¹.

Voetpaden hebben een stroeve en vlakke ondergrond¹.

Binnen een ruimtelijke ontwikkeling zijn er geen fastfoodrestaurants en snackbars binnen een afstand van 500 m van scholen en andere plekken waar jeugd verblijft.

Elke openbare plek is voorzien van minimaal een (1) drinkwatertappunt.

Voorkeursvolgorde

faciliteren, voorlichten, motiveren

Referenties

IPH – Positieve gezondheid op de tekentafel

1. [Werkdocument-Handreiking-Planregels-gezonde-leefomgeving-v2-mei-2021-nw.pdf](https://www.ggdghor.nl/documenten/Werkdocument-Handreiking-Planregels-gezonde-leefomgeving-v2-mei-2021-nw.pdf) (ggdghor.nl)